

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Մասնա կրթիւն 5 անգամ կը հրատարակուի շաբաթը . 4 Օրաբերք եւ 1 Շաբաթբերք :

Տարեկան դիմ . 4 Պոլտոյ համար 180 դր .
 ,, ,, ,, հաւատաց ,, 200 ,,
 ,, ,, ,, Վեցամեայ գին 4 Պոլտոյ ,, 100 ,,
 ,, ,, ,, հաւատաց ,, 110 ,,

Ինքնաբանիւր բաւոյց գին 60 իր .
 Շաբաթբերք 20 իր .
 Օրաբերք

Դուրս գացած քաղաքացի համար ծախսը քր խնայողութեամբ վրայ եւ Տնտեսագիտաց տարր մեկ անգամի համար 3 դր երկու տեղաբնի համար 2 դր .
 Կրթութեայ վերաբերեալ ամսակ կամար եւ իցէ գրութիւն տարրաբար հետեւին պիտի ազդուի . եւ համար ծախսը քր ալ դր կողմ վրայ եւ :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 4 ՅՈՒՆԻՎԵՐՍԻՏԵՏԻ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Քաղաքացիական իրաւունքները կը ըստ իր արտաքին լիազօրութեամբ կր ըստ իր արտաքին լիազօրութեամբ վերաբերուի կառավարմանը . որոց զվարակողն Մարտիկները կրնայ համարուիլ . եւ այս ալ ռուսական լիազօրութեամբ կը մի վեր անդուլ անդադար յուզելու պատճառաւ : Այս նիւթիս վրայ առնուած վերջին լուրերն հետեւեալն են .

Փարիզի ռուսական դեսպանն Վ. Տր. Պրեպոյեզի Բեդրապուրի երթնալէ առաջ թիւրքի արքունեաց ծառայողներէ եղեր թէ Վազրիա շորտեղութեանց կողմնէ Վ. Վրան մաստցուած հաւաքական յայտագիրն իր ճշմարիտ իմաստին համեմատ հասկնալ չըրկարուի պատճառաւ . Ռուսիա ալ իրեն կը վերապահէ առանձին կամ իրեն հասկնալ իմաստին համեմատ զանազան երկու տեղութեանց պայմանները Վրանի եւ Իտալիոյ հետ զորքերու իրաւունքը : Ատոր վրայ Վազրիա Վասիտայ կը խորհրդածէ թէ զուցէ Ռուսիոյ դեսպանին պայմանի յայտարարութիւն մ'ըրկարուի կամ եղած ըլլայ . բայց իրաւացի է կարծել որ Վ. Վրանի պայմանները Վրանի եւ իտալիական խնդիրն յուզելէ առաջ իր դեսպաններուն ալ կարծիքն առնելու համար զանազան Վեդրապուրի կանչած է վրան զի եթէ այսուհետեւ անպատճառ թշնամական դիրք մը բռնել միտքը դրած ըլլար . հարկաւ դեսպանները Վեդրապուրի չէր հրաւիրել : Այնմօրիալ Տիրումաթիք ալ կը կարծէ թէ Ռուսիոյ կառավարութիւնն Վրանի եւ իտալիական խնդիրն պատճառաւ ինք իրան չիտիւթութիւններ չհաներ . բայց եթէ Վեդրապուրի մէջ լիազօրութիւնը վերադառնի . յուսարի չէ որ Ռուսիա ալ հանդարտ կրնայ . իսկ Վրանի ամեն ջանք կրնայ որ Ռուսիոյ կառավարութիւնը լիազօրութիւն մը մէջ պահէ . եւ ասոր համար իր շահուց ներածին չարի զիջումներ ընելէ ալ ետ չիկտար . իսկ Վեդրիոյ կառավարութեան ալ Ռուսիոյ արեւելեան լիազօրութեան վրայ բացատրութիւններ ուղերու նը պատճառաւ Վեդրապուրի ծանուցաւ զիր մը զրկելն անհիմն եւաւ . ինչպէս որ կը յուսարուէր ալ . քանզի այնպիսի բացատրութիւն մը պահանջելու համար պէտք էր որ Ռուսիա աւելի յայտնապէս միջամտի եղած ըլլար Տնտեսական մէջ երեւցած քանի մը դիպուածոց . եւ իր յարաբերութիւններն ալ Վեդրապուրի հետ աւելի ցըրտացած ըլլային . Ռուսի անհետանական չէ որ Ռուսիա առ այժմ իտալական եւ չարիտար քաղաքականութիւն մը բռնէ . քան թէ իր լիազօրաց չարիտարութիւններուն հետեւելով զորքերն այնպիսի ճանքու մը մէջ մը զէ . որուն ելքը մի միայն պատերազմ ըլլայ :

Ռուսական Վեդրապուր նոր յորւած մ'ալ կը հրատարակէ Վրանի վրայ . եւ կրնէ թէ Վեդրապուրի իշխանին պաշտօնական դրութեանց հրատարակութիւնն ուրախութեամբ եւ պարծանքով ընդունուեցաւ բոլոր Ռուսիոյ մէջ . եւ թէ այս հրատարակութիւնը շատ նպատարաւոր եղաւ ռուսական կառավարութեան « այն միջոցաւ մին մէջ » զոր կը վարէ ընդդէմ զաւանդան կառավարութեանց եւ հասարակաց կարծեաց Վեդրապուրի : Վեդրապուր կը ջանայ նաեւ ապացուցանելու որ 1856ի դաշնագրութիւնն Վրանի լիազօրութիւնը չապահովեց . թէ Տնտեսական բարեկարգութիւններն աննշան են . եւ թէ Օսմանեան կայսրութեան մէջ ծագած շիջումներն առաջին անգամ մէջ հատիկ միջոցը Ռուսիոյ ծրագրին ընդունին է :

Վ. Վրանի յայտարարութիւնները բնականաբար Վ. Վրանի Փարիզի եւ Վանարայի թերթերուն աւտիթիւտան ռուսական փառամուրութեան դէմ բացառանշեալ . Վայց ի՞նչ է Ռուսիոյ ծրագրին ալ . եթէ ոչ անհարձաբեր թան մը . քանզի մեկ տեղութեան մը մէջ այլ եւ այլ կրնայ թէ երկու հայապահպան համար տարբեր օրէնքներ զենել եւ ինքնօրինութիւններ տան անկանոնութիւն մ'է որ բաւ հետեւանք չկրնար ունենալ . Վ. Վրանի սի ծանր պարագայներու մէջ հասարակաց իրաւունք պէտք է մնաւել եւ ոչ մասնատարաց :

Վանարայի լիազօրութիւնը կը ծանուցանէ թէ Վրանի զորապետին Վ. Վրանի մեկնելէն առաջ տեղութեանց դեսպաններն համեմատներն են վերադառնալ . Վրան առաջարկելու որ բոլոր կայսրութեան քրիստոնէայ ժողովուրդը ալ նոյն արտօնութիւնները չնորհէ . զորս հաճեցաւ չնորհել կը ըրայցու . եւ այն արտօնութիւնները ստորագրար եղածին պէս մեւեալ թուղթ մը չըլլալու համար թող սոյլ որ եթէ ոչ տեղութեանց կողմնէ յանձնաժողով մը դրնէ հիւպատոսներն հսկեն անոնց դորձադարձեան վրայ : Այս առաջարկութիւնն ալ անաւել է . վրան զի կանոնաւոր կառավարութեան տեղ ինք մ'ըրկարուի Վրանի հակառակարար աղբեղութիւններն ու զնաւասար միջամտութիւններն աւելի կը շարունակէ Տնտեսական ներքին գործոց մէջ . ուստի չյուսարուի որ տեղութիւններն այնպիսի անընդունելի առաջարկութիւն մ'ըրած ըլլան :

Ռուսիոյ պաշտօնական գրութեանց վրայ անդրիական Մօրիսիկէն շեքուլ լրագիրն ալ կարեւոր յորւած մը կը հրատարակէ . զոր արժան գատեցինք թարգմանել . ինչպէս որ այն յորւածին եղբայրացութիւնն կը տեսնուի . Վեդրապուր այնպիսի շահեր ունի որք նոյնացած են Տնտեսական անկախութեան ու անդրադարձեան հետ . եւ քանի որ այս այսպէս է . Ռուսիա չկրնար մեկնէլ ի մեկ անց :

Եւ անդամի պէս Վեդրապուր առջեւ նետուիլ :

Վհաւաստիկ յիշեալ յորուածը .

« Վրանի կողմն նկատմամբ կըրնանք պարտաւորեն հետեւեցնել թէ Ռուսիա որ եւ է կարգադրութեան առաջ մանակեայ եւ բացառիկ աչք կը նայի . Վեդրապուր տարուան օգոստոսի ծանուցադրել . որ Վրանի ժողովրդեան կառավարութիւնը ինքնուրուի կը պարտաւորուի . կը հաստատէր թէ ապագայի կողմն լեւոտ կողմը կը գրաւեն եւ իրենց դէմ չարազանջ անդրադարձին . կը դորձուին . Այս կէտի վրայ Մոսկովեան քաղաքականութեան ծշմարտութեան կը դրնենք . « Ռուսիոյ « հիւպատոսն իր համարումն յայտնէ . « լոյ կրնէ թէ Վրանի քրիստոնէայք « երբէք Վ. Վրան իշխանութեան ներքեւ չեն վերադառնար . ոյն իսկ եթէ « տեղութիւններն ալ աւելի կանոնաւոր « կառավարութիւն մը կայանաւ ձեռնարկեն » Ռուսիա . իրեւ արեւելեան Վեդրապուր մէջ կ'ընդհանրուի ազգային շահուց բնական պաշտպան . իրեւ աշխարհի մէջ եթէ ոչ ամենին իմաստուն դրնէ զորաւոր զբացման ներքայացուցիլ . անհրաժեշտ կերպիւ իր պաշտպանութիւնը կը տարածէ քրիստոնէայ խառնարկով շահուց մը վրայ . շահեր որք բոլորին Ռուսիոյ փառասիրութեան ծագած չեն . այլ կայսրութեան ընկերակամ գրկի մէկ անկանոն յիտողքն է . Այս թիղթակցութեան մէջ ռուսուած է նաեւ թէ « Վրանի ապագամբ « բոլորութիւն Վրանի » նա մանաւանդ « Տնտեսական մէջ փոսնդներ կրնայ « առաջը իրեւ . որուն Վրանի հետ ու « ներքեւ մեքանիստութիւնն ու ազգաւ « յին կողմը չեն կրնար զինքն անտար « բեր թողուլ քրիստոնէայ տաճարական « լուծէն ապագայ ջանից մէջ . « Այս նիւթիս վրայ ըսուած է գարձեալ . « Տնտեսական ներքեւ եղած քրիստոն « նեկից նկատմամբ . Ռուսիա միշտ էր « կու սկզբունք ունեցած է . « քրիստ « տոնային համարութեան յորքերի . « Վ. Վրան ալ խորհուրդ տալ որ ար « գար ու չարիտար ըլլայ . քան թէ ոյժ « գործածէ . »

Չնայ կրնար հետեւեալ կարեւոր հատուածներն ալ զանջ ընել . « Մեզ « առմէր 24ին Վրանի իշխանն Վ. « նաթիկէն զորապետին գրած է թէ « Վեդրապուրի օսմանեան գործակա « տան իրեն իրթալով բար է որ վե « ճակը ձգուած է . Վ. Վրան որ « շած է Վրանի ապագամբութիւնը « զնուր խորտակել . Վրանի իշխանն « նը կը յարէ թէ Վ. Վրանը մեծ « սխալ մը կը գործէ Վեդրիոյ իշխանն « դէմ զբացող ոյն քաղաքականութիւն « մը բռնելով . » Այս քաղաքականութիւնը . ըստ Վրանի իշխանն . չը փոթութեանց կառավարութիւն . եւ արեւելեան ինքիւր նորէն կը բանայ . Վայց ի՞նչ է այս ինքիւրն ու անոր դէմ կեցող քաղաքականութիւնը . Ռուսիոյ կառավարութիւնը կրնէ թէ պէտք է

համեմատութիւն մը հաստատուի օրինաւոր հիմանց վրայ . « Վրանի ինքիւր միակ գործնական ելք մ'ունի . այն է Տնտեսական հետ միացում . « Տե « բութիւնները ժամանակին մեծապէս « սխալեցան Տնտեսական հետ զայն մը « սղնելու չհաճելով . ուստի այն սխալ « մեքը քաւելով Տնտեսական մեջ « միացեալեան սկզբունքն է Վեդր « թաւարին ազգայնութիւնը պիտի « հաստատեն . եւ զո՞նք առ այժմ պի « տի մեքին Տնտեսաց « մեծ դարձաւ « ըի » մը համար ունեցած շարժում « ներքեւ Միայն եթէ այս կարգադրութեան իրաւ չարիտար համարուի « ինչու համար Վրանն ալ ինքնօրին « կառավարութիւն մը չընել » Վ. Վր « ան հետ միայն հպատակութեան կա « պով մը միացնելով . ինչպէս են Վա « նուրեան իշխանութիւնները . »

Այս առաջարկութիւնը թէպէտ Վեդրապուր բոլոր հետապետ քաղաքաքրիտաց դժուարին կերպիլ իրապէս Ռուսիոյ դարաւոր նկատումն է . Վրանի դժուարութիւնը վաղ կամ անագան մեր դէմը պիտի ելնէ . Վաղը կա Վեդրանիս եւ Տնտեսական ալ այս չեն ժխտել . եւ վաղ կամ անագան լուծումը պահանջողն ալ Ռուսիա պիտի ըլլայ . « նախատեղով . կը « սե Վրանի իշխանը . այն հաւա « նականութիւնը . ուր արեւելեան իր « զինն ամեն արգելի ձգանք հախ « աակ ստիպողական կերպիւ Վրան « պայն ու շարժութեան պիտի ներ « կայանայ քրիստոնէայ կողմնէ ըլլա « լքե աւելի ընդարձակ ապագամբութեամբ . » « Ռուսիա այնպիսի « դեպքի մը չիտարարի . քանզի կը կար « ձէ որ տակաւին Վեդրապուր այնպիսի « լուծումն մը պատրաստ չէ . »

Ասանց ամենուն հետեւութիւնը կրնայ պարզապէս բնութաւիլ . ինչպէս Վեդրապուր ուրիշ տեղութեանց պաշտօնականներուն . նոյնպէս ալ Վրանը Վրանի հրաւեր եղած ժամանակ պիտի թար զՎեդրիա դարձեալ Վրանիս ինքնօրին մէջ մտքներն այնպիսի հիմանց վրայ որ կանխաւ մասնաւոր շահու մը համար պատրաստուած է . Միայն անկարելի է գիտնալ թէ ինչպիսի հաւանականաբար ի՞նչ կերպարանք կրնայ ըստ տանալ . Այս միայն կատարեալպէս ըստոյգ է . որ մինչեւ Ռուսիա Վեդրիա եւ Վեդրապուր ուրիշ տեղութիւններն այս ինքնօրին դարձեցան . Մեքն-Վրան տանիս միշտե ցարդ ուրիշ բանի համար մէջ չընտելեցաւ . այլ միայն իր նախնի եւ կրնար ըսել անպիտանելի քաղաքականութիւնը պաշտպանելու համար . Ռուսիոյ դեսպանական գրութիւնները շատ մ'առաջարկութիւններն ալ կը պարտաւորեն . եւ Տնտեսական մէջ ընդ համար ընկերական բարեկարգութեան ծրագիր մը կը գծեն Վրանի եւ ինքիւր մէկ կողմ թողայ համար . աշխարհագրական տեղեկութիւններ կու տան . փարսական կողմութեան դատաստանական օրինաց . զինու արական

Ա. Ա. Ս. Ս

ՆՈՐ ՏԱՐԻ

բարեկարգութեանց, երևումնայ, դաս-
տիարարութեան, կրօնական հաւատա-
րութեան և ազատութեան վրայ կը
խօսին, որք ներկայ դարուս դրական
յառաջդիմութիւնը կը կարծեն:

« Սակայն այս թղթակցութիւնն
ըլ քրքրելով պէտք է նաև ընդհանուր
խաղաղութեան և Նշարայի շահերուն
համար ալ թշնամական հեռուութիւն մը
հանենք: Պատմութիւնն այս կէտիս վրայ
կասկած սրբաբար կը խրատէ մեզ: Ուս-
տիս Արևելեց մէջ մեծ պարտականու-
թիւն և մեծ քաղաքականութիւն մ'ու-
նի 'ի դորձ դնելը: Ուստիս իր պաշ-
տօնը կը կատարէ Նշար կեդրոնական
երկիրներուն մէջ, ուր իր ներկայու-
թիւնն ընդհանրապէս բարիք մ'է: Բայց
տրեւելեան Նշարայի մէջ այնպիսի
խնդիրներ կան՝ որք թեքեա Նշարայի
կէս մասին տպագրան կը պարտեալեն:
և այնպիսի շահեր ալ կան պաշտպան-
ւելը: որք՝ սլ ինչ կրտէ թող բտ՝
օսմանեան կայսրութեան անբողջու-
թեան, պահպանութեան և ետեւեան
հետ նշնայած են: »

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒԻՐԵՐ

Վանուրեան դաւառին ընդհա-
նուր կառավարիչ Ա սեմ: Սիւրհատ
փաշան երկուշարթի աւուր Ա սա-
նայի շղթեանով մայրաքաղաքս հա-
սաւ:

Արիտի Օսմանեան նաւատորմին
հրամանատար Ա սեմ: Ա Էսիմփա-
շան երեքշարթի որք մայրաքաղաքս
եկաւ, և քիչ օրէն Արիտ պիտի վե-
րադառնայ:

Պէրութէն Վուսիէ ա' Օրիան
ըրազրին գրուած նամակ մը կը պատմէ
թէ Արիայի Ա կայսերին շատ մը նա-
հանդէսերը, որոց բնակիչները մեծ մա-
սամբ տաճիկ են, Ա կայսերն ալ ժողովր-
դոց Ա սեմ: Տախուտ փաշային կառա-
վարութեան ներքեւ օր քան զոր-
դանակը տեսնելով հանրագրեր ուղղեր
են Վ. Արան և Պէրութի եւրոպական
հեղափոխաց խնդրելով որ իրենք ալ
Ա կայսերն դաւառին հետ միաց-
ուին: Վ. Արուր ժողովրդոց այս
խնդրանաց վրայ պէտք եղած քննու-
թիւնները Արիայի կառավարիչ Ա ը-
սեմ: Բայց փաշային յանձներ է,
որոց իշխանութեան ներքեւ կը գտնու-
ւին յիշեալ նահանգները. ուստի Վա-
շիս փաշան ալ կը ջանայ եղեր աղեր-
սադիր մատուցանողներն իրենց դի-
տաւորութեանէն դարձնել: Արուր թէ
Ա սեմ: Տախուտ փաշան Ա. Պօրթէն
քանի մ'արտօնութիւններ ինդրեր է,
ծանուցանելով միանգամայն որ եթէ
չչնորհուին իր հրաժարականը պիտի
սոյց եղեր:

ՀՆՈՒՍՈՒՄԱՆՈՒՐՔ

- Փարիզ 15 յունի 1886 թ. առաւօտ:
Ձեռնարկական օրինաց ամբողջութիւ-
նը Օրենսդրական ժողովէն ընդունուեցաւ
60ի դէմ 200 քուէով:
- Օրենսդրական ժողովն յունիս 27ին
վերստին պիտի դուսարի:
- Մոնթիթէօն կը ծանուցանէ թէ Ա. Ռի-
կայի Միացեալ-Նահանգաց մէջ կրանթ
զօրապետին նախագահ ընտրուելը խիստ
հաւանական կերեւի: Յայտնի չէ թէ ինքն
ալ պիտի ընդունի:
- Լիպցիս. — Երեսօրեանաց ժողովը
ըստ ծնեցաւ, Նոր ժողովը ապրիլ 27ին պի-
տի դուսարի:
- Վաշինկթըն 14 յունի. — Ծերակու-
տին մէկ քուէին վրայ կրանթ զօրապետը
պաշտօնէն հրաժարեցաւ:
- Սթանբուլ նորէն իր պաշտօնին անցաւ:
Փարիզ 14 յունի
- Օսմ. քոնսուլատէ
Փարիզ 3) 60—30 70
Լոնտոն 30) 30—30 3/4
Օսմ. փոխ. 1863) 237 50—240

Մեր ազգային քաղաքականու-
թեան հաշուեկէտը՝ զոր անցեալ տա-
րիները մնատով գոցեր էինք, այս տա-
րի ալ յաջող վիճակն մէջ չենք հայա-
նար: Վասի մտանքն երբ պիտի լըց-
ւին. — այս կէտիս վրայ բաւական յոյ-
սեր մտուցինք, որք դժբաղդաբար
տակաւին թեքի և անկատար մնայած
են. այսու ամենայնիւ չենք ուզեր
մեք զմեզ յուսահատութեան տնջ և
ազգն ալ յուսահատեցնել: այլ քա-
նի որ մեր գործոց յաջողութեան և
ձախորդութեան պատճառը մեր շատ
կամ քիչ աշխատութեան վրայ կը կա-
յանայ, բաւական է որ չկատար և
կարելի եղածին չափ ձախորդու-
թեանց դարման տանելու միջոցները
փնտռենք:

Մեր քաղաքական վրայ ամեն
ձախորդութեանց առաջին առնու-
ղբերթէ անհնար է, քանզի ձախորդու-
թիւններ ալ կան որոց յաջողութիւնը
մարդկային կարողութեան վեր է. առ-
կայն եթէ պատմութեան մատեան
ները քրքրենք, կրնանք համարել որ
ամեն մեծ անձ ձախորդութիւններ
ալ իրենց բնական պատճառներն ու-
նին, պատճառներ՝ որք 'ի սկզբան
փոքր բանիկ ծագումն առեր և եր-
թալով մեծցեր ու անյայթելի եղեր
են: Ամենէն հզօր և աշխարհակալ
ազգերն իսկ միանգամ օյսպիսի պատ-
ճառներու ժամանակին դարման տա-
րած չըլլալուն պատճառաւ, յետոյ
իրենց կրթման մը բերեր են: Ահա
այսպիսի վտանգաւոր է կարծատեսու-
թիւնը անհոգութիւնն ու ազգային
անփութութիւնը թէ՛ ազգաց և թէ՛
անհատից համար:

Մեր ազգային գործերուն կանո-
նաւորութիւն և օրէնք դնելով, ա-
պագան հողաւու նպատակաւ եղած
ջանից 'ի դերու երեւումն վրայ ամեն-
քաւ ալ ողբալէ չենք դարձիր: Բայց
երբ գործելու կողմանք, ամեն մէկս
մէկ մէկ ճանրայ կը բռնենք, կամբը-
նաւ չենք գործեր, այնպէս որ այսօր-
ւան օրս ապագային վրայ խորհոցե-
լըն և զայն իրապէս բարձրելու աշ-
խատութեան խիստ քիչ են: հարուս-
գիւտ են: Ահա մանաւորութիւնը —
քանզի անկարելի է ասոր վրայ լըել
երբ խնդիրն ազգային զարգացման
վրայ է — Ահա մանաւորութիւնը տակա-
ւին խիստ քիչերը հասկըցան. իսկ շա-
տերը նորաձեւութիւն մը կարծեցին,
ուրիշներ ալ ասոնց նմանելու համար
ասհմանագրական եղանակով զխա-
նայու իրենց ճշմարիտ պարագք ու ի-
րաւունքը: մնացածներն ալ ուրիշ դի-
տաւորութեան ծագայեցին: Ասոնց դէմ
ոմանք ալ հիտութեան և անհոգու-
թեան վարժուած ըլլալով, սահմանադ-
րութիւնը վտանգաւոր նորութիւն մը
համարեցին և տեսակ պետակ դաւեր
նիւթեցին անոր էտութեան դէմ, կամ
վտանգամբաւերու աշխատեցան:

Մայրաքաղաքումս վեճերով ժամա-
նակ անցաւ առանց գործ մը տեսնու-
ւելու. և երբոր կարգը դարձաւ
րութեան եկաւ, ամեն մէկը մէյ մէկ
կողմ քաշելով, և ազգին մեծագոյն
մասն ալ լուսաւոր հասարակաց կար-
ծիր մը կարծելու, հանրութեան դար-
ժոց ընթացքին վրայ աշխուրջ հսկե-
լու, վարչութիւնը զօրացնելու և
ազգային մարմնայն հետ գլխոյն ունե-
նալիք յարաբերութիւնները ներդաշ-
նակութեան մէջ պահելու վիճակի
մէջ չըտնուելով, մարմինը գլխոյն սը
նունդ չտուաւ, գլխին առաւել
տիրացաւ և չկրցաւ մարմինը կա-
ռավարել, և այսպէս թէպէտ բոլը
րովին չմեռաւ, բայց տեսակ մը հարու-
մանի երթակայ եղաւ, որ ոչ մահ է

ոչ ալ կեանք: Ահա մանաւորութիւնն
այս վիճակին մէջ է, ոչ մեռեալ ոչ կեն-
դանի: Անցեալ տարի ազգու յորդոր-
ներ տուինք կենդանացնելու համար,
մեր խօսքերը « ձայն բարբառոյ յա-
նապատի » եղան. ահարութեան բազ-
մադրաց վիճակն և ազգին ալ սահ-
մանագրական կենաց դեռ անտար-
մազիր գտնուելը մեր այն բազմանայ
յարգիւնս դաւուն արգելք եղան:

Այս տարի առանց մեր յորդոր-
ները դարձեցնելու կողմէնք խնդրին
բունն երթալ, և այս անկանոն վիճա-
կէն երեւելով զարգացեալ վիճակի մը
մէջ մտնելու հիմնական միջոցը փըն-
տըւել. այն ատեն անուշտ սահմա-
մանագրութիւն, լուսաւորութիւն և ա-
մեն բան իրենք իրենց կողման: Մեր
կարծատես սահմանագրական բնթա-
ցից մէջ թէպէտ մեծ մեծ գործեր չի
կրցինք կատարել, բայց մեծ դասեր
սովորեցանք, եթէ վրան մտածենք և
իրաւաւ առնուք: Ազգը տակաւին նոր
լրած էր սահմանագրութեան անունը,
որոյ մոզի ազգեցում թիւնը կրցաւ զայն
սու ինքն ձգել. բայց ազգին անտար-
մազրութիւնը շուտով նոյն ազգեցու-
թիւնը տկարացուց: Ամեն ժողովուրդ
իրեն արժանի եղած կառավարութիւ-
նը կուենայ, սլ ինչ կրտէ թող բտ՝
ուրեմն պէտք էր որ մեք ալ մեզ ար-
ժանի վարչութիւն մ'ուենայինք:
Ահա մանաւորութիւնը հաստատուե-
ցաւ, շատ աղէկ, բայց գործարկելու
մարդիկ պէտք էին, և չենք կրնար
ժխտել որ այս մարդիկ տակաւին չու-
նէինք. քանզի եթէ ունենայինք, ա-
ռաջին օրէն մեր գործը յաջողած էր:
ուստի երբոր բաւական մարդիկ ունե-
նանք սահմանագրութիւնը գործար-
կելու կարող, անուշտ դարձեալ յաջո-
լած պիտի ըլլայ, ինչպէս որ յոյս ու-
նինք թէ պիտի յաջուին: Արեւմտիւն
դէրը դատարարակութեան կը վերա-
բերելու ծէր. երբոր ազգային դաս-
տիարարութիւնը զարգանայ, անտա-
րակցաւ ամեն բան ալ անոր հետ յա-
ռաջ կերթայ: Ահա այս օրս տղի
տութիւնը մեր մէջ այնչափ զօրաւոր
է, որ փոքր բարեկարգութիւն մ'իսկ
ընելու համար շատ անգամ մեծամեծ
արգելք կը ծագին, Վաւառաց մէջ
դեռ ազգային վարժարաններն իրենց
անշարժ վիճակին մէջ են, տղայք տա-
րիներով քերականութիւն կը կարդան
և բան մ'ալ չեն սովոր: Նրենց մայ-
րենի լեզուն անգամ ուղի խօսիլ և
գրելու բոլորովն անկարող են. իսկ
աշխարհ ի՞նչ է, դիտութիւնն ի՞նչ է,
քաղաքականութիւնն ի՞նչ է, պատ-
մութիւնն ի՞նչ է, բնաւ չեն դիտեր:
Շարքուր թէ մարդս ի՞նչ բանով մարդ
կըլլայ, գոհացուցիչ պատասխան մը չեն
կրնար առնուլ: Արք երբ նորահաս
սերունդն այս վիճակին մէջ ըլլայ, ո՞ր
կը մնայ հին սերունդը, որ արդէն քա-
ղաքակրթութեան անունն իսկ չըտող
գարու մը մէջ ծնուեց. առած է ըստ
մեծի մասին:

Այժմ մեր խորհրդածութեանց
չըլլան աւելի ընդարձակները, կը տես-
նենք որ տղաւորութիւնը ոչ միայն այս
պիտի յետագէմ վիճակի մէջ մնալու
պատճառ կըլլայ, այլ և նա է պատ-
ճառը որ շատ իրաւունք տու ոտն կը
կրտուի, շատ բռնաբարութիւններ կը
գործուին, և շատ խեղճեր կը հա-
րաւասարին: Ահա, ինչպէս նիւ-
թիւն մէջ այնչափ ստոյգ է պարս-
նի այն հոգեկաւոր առածը թէ՛ պի-
տութիւնը զօրութիւն է: Աստ ան-
գամ բաւական է որ թշնամիս դիտ-
նայ թէ ևս իմ իրաւունքս կը ճանչում,
ասիկա բաւական է նաեւ զայն ակնա-
ծութեան հրաւիրելու, և եթէ իրա-
ւունքը բռնաբարութիւնը սրաւ
պանելու և հաստացում ստանալու:
Արջալի անգամ մեր ազգային բունս

բարութիւններ կը կրեն, բայց կամ
անոնց օրինաւոր հաստացում ստանալու
անկարող կը գտնուին, կամ իրենց իրա-
ւունքը չեն կրնար պաշտպանել, վասն
զի իրաւանց օրինաց և կանոնաց ար-
դէտ կը գտնուին: Այսօրուան օրս և
մանաւանդ այսօրու անյայտի դա-
րու մէջ կապրինք և պիտի ապրինք,
որ բիրտ ոյժը չկրնար բոլորովն իրա-
ւանց և արդարութեան յաղթել. և
եթէ պատահի որ պետք թշնամանէ,
արդարութիւնը տեղը բերելու օրի-
նաւոր միջոցներ չեն պակտիր: Արժ-
բաղդաբար հայը դեռ իրաց այս վի-
ճակին պատրաստուած չըլլալով շատ
անգամ իր իրաւանց ալ տէր չէ, և
իր առանին վարչութիւնն իսկ բարեւոք
չկրնար կառավարել: Այս մեծ չար-
եաց դարմանը՝ տղաւորութեան մէջ
փարատելու և ուսմանց ու կրթու-
թեան ջանք վաւերու գործին մէջ կե-
ցած է: Արեւմտի տղաւորութեան
դէմ մարտնչիլը մեր առաջին պար-
տաւորութիւնն ըլլալու է, զի անոր
յաղթելով՝ ուրիշ ամեն դժուարու-
թեանց ալ յաղթած կըլլանք: Ան է
միայն մեր փրկութիւնն ու ապագայն,
և ոչ ուրիշ անգ:

Անցեալ տարուան մէջ եթէ մեք
չկրցանք սահմանագրութիւնը վերա-
կենդանացնել, դժբաղդաբար մեր
կաթոլիկ եղբայրներն ալ իրենց ունե-
ցած ազգային իրաւունքը զոհուած
տեսան, իայց իրենց ընդհանուր բո-
ղոքներն անժխտելի կերպով ստորացու-
ցին. որ Վեր. շատուն իր հովուա-
կանին մէջ իրաւունք ունէր արդի ա-
րեւմտեան քաղաքակրթութեան դա-
րավարները « ժամատուտ » կոչելու
կաթոլիկ հայը՝ որ ժամանակ մը կը ե-
րին ձեռք հլու գործը մ'եղած էր,
ուսման և կրթութեան շնորհիւ կը
թափուի և իր իրաւանց բռնաբարու-
թեան դէմ կը բողբէ: Կըզայ որ
հայ է, կը ճանչէ իր վաղեմի ազգու-
թիւնը՝ զոր երբեմն տղաւորաբար ար-
համարելու վարժուած էր օտարազ-
դի քարոզիչներու կամ անոնց արաւ-
նեկաց ձեռք, և յոյս կուտայ օր մը
քաղաքակրթութեան և յառաջդի-
մութեան շուղին մէջ իր եղբայր ըն-
թացակից գտնուելու: Թող ամեն
մարդոց խիղճներն յարգուին, թող
ամեն կրօնք իր սրբավայրին մէջ պարտ
ու սրատաճ պաշտամունքն ընդունի:
Բայց ինչո՞ւ կրօնից պաշտօնեայնեքը
նախանձու և ատելութեան գործը
ըլլան:

Ապրիլ 15 յունիս 1886 թ. առաւօտ:
Ձեռնարկական օրինաց ամբողջութիւ-
նը Օրենսդրական ժողովէն ընդունուեցաւ
60ի դէմ 200 քուէով:

Օրենսդրական ժողովն յունիս 27ին
վերստին պիտի դուսարի:

Մոնթիթէօն կը ծանուցանէ թէ Ա. Ռի-
կայի Միացեալ-Նահանգաց մէջ կրանթ
զօրապետին նախագահ ընտրուելը խիստ
հաւանական կերեւի: Յայտնի չէ թէ ինքն
ալ պիտի ընդունի:

տուն մը ծախելու և այս դուռը... ստորին սենյակը պահպանելու համար... 700 սակի կշիռով... 200 ֆեմտոնի գեղեցիկ գլուխով... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Այս ամեն ծախումը գրուած... համար 150 տուն... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Այս գրուած համար 150 տուն... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Այս գրուած համար 150 տուն... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Այս գրուած համար 80 համ 90-000... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Այս գրուած համար 80 համ 90-000... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Այս գրուած համար 80 համ 90-000... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Այս գրուած համար 80 համ 90-000... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Վերջին ընտրութիւնը... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Այս գրուած համար 80 համ 90-000... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Այս գրուած համար 80 համ 90-000... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Այս գրուած համար 80 համ 90-000... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Վերջին ընտրութիւնը... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Այս գրուած համար 80 համ 90-000... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Այս գրուած համար 80 համ 90-000... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Այս գրուած համար 80 համ 90-000... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

ՆԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փորձի ընտրութիւնը... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Այս գրուած համար 80 համ 90-000... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Այս գրուած համար 80 համ 90-000... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Ի Ր Ի Օ Ա

ՀԱՆՐԱՅ ԿԻՍՏՈՍՅԱՑ

Այս գրուած համար 80 համ 90-000... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Ք Ն Ա Ր Ն

ՅԵՒԵՐԱԿԱ ՎԵՐԵՆԵԿՑ

ՏԱՂԵՐԳՈՒԹԻՒՆՔ

ԱՅՏԱԿԱՍ Յ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ

Այս գրուած համար 80 համ 90-000... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Այս գրուած համար 80 համ 90-000... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Այս գրուած համար 80 համ 90-000... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Այս գրուած համար 80 համ 90-000... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Այս գրուած համար 80 համ 90-000... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Այս գրուած համար 80 համ 90-000... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Այս գրուած համար 80 համ 90-000... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Այս գրուած համար 80 համ 90-000... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Այս գրուած համար 80 համ 90-000... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

Այս գրուած համար 80 համ 90-000... Երևանի քաղաքում... Գասի... Երևանի քաղաքում...

ԿԱՐԵՒՈՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Հայազգի գեղափառաւայ ամենէն երևելիներէն մէկը՝ հանրաճանօթ Պ. Ս. Ծաննի, որ գեղազործութեան արհեստը Եւրոպայ սովորած, և 16 տարիէ ՚ի վեր Բերա Երաճախին 67 թիւ գեղարանը բանեցնելով, թէ գեղերուն ընտրութեամբն ու մարտութեամբը, թէ զբուշուար խնամօքը, և թէ զինեւրուն արժանութեամբ իր անթիւ յաճախորդները դո՛ւ ըրած է. Եւս անգամ յիշեալ Պ. Ս. Ծաննի մարտազարքս կամուրջին զուլը Իհիթիսպին գիւմարը Բարձր. Ս. արևոտ Սուլթանին շինել տուած կալուածներէն 7 և 8 թիւ իրարու կից մազադաները բանեցով, մէկուն մէջ նոր գեղարան մ'ալ հաստատած, և վրան արեգահան շքեղ պոստիկով զարդարած, միւսն ալ ամեն տեսակ գեղարկից և բժշկական նիւթոյ մթերանոց ըրած է. Եւս կրկին խանութներուն մէջ գտնուած ամեն տեսակ գեղերն Եւրոպայի ամենէն երևելի գործարաններէն բերել արուած՝ վերջին ասանձան արժան գնով կը ծախուին. Եւս անտակ քիմիական և ուրիշ գեղեր ամբողջ և անպակաս կը գտնուին. ամեն տեսակ հանքային ջուրեր ամեն 15 օրն անգամ մը նոր բերել կը տրուին, հեռուարար միշտ թաղմ են. նմանապէս բուն Եւրոպիկոյ անարատ և զուտ ձկան իւղեր՝ Եւրոպայէն շինելով կեղծներուն ալ մենէն գերազանց և ընտիր՝ հօտայով և խտտ արժան գնով կը ծախուին. Եւս յիշեալ գեղարանին մէջ նաև հասարակութեան պիտոյից համար զլիսաւոր և մանաւանդ ազգային վարպետ բժիշկներ ամեն ժամանակ պատրաստ կը գտնուին, Գիշերուան ո՛ր ժամուն որ ըլլայ կը բացուի. և ստու չգտնուած ասանձ միշտ մեքենայով կը շինուի և պատրաստ կը գտնուի հիւանդայ համար. Եւս յիշեալ գտն ո՛ր բժիշկին որ վնասուի, յիշեալ գեղարանին միջոցաւ կրնայ շուտով գտնուիլ.

Շ Ի Բ Ի Թ Ի Ե Ե Բ Ի Ի

ՇՈՒՆԱՆՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹ ԵՒԵՎՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐԸ
1867 ՆՈՅԵՄԲ. 11 ՇԱՐԱԹ ՕՐԷՆԱՍԿԱՍԵԱԼ ՄԻՆՁԵՒ
Ի ՆՈՐ ԿԱՐԳԱՐՈՒԹԻՒՆ

Table with 2 columns: Ժամը (Date) and Թիւ Շողին (Number of votes). Rows include dates like 21/2, 31/2, 4, 5, 17, 23/2, 31/2, 41/2, 53/2, 81/2 with corresponding vote counts and names of candidates or parties.

ԿԱՄՈՒՐՁԵՆ ԵՆՆԵԼԻՔ ՇՈՒՆԱՆՆԵՐԸ ԲԱՑ Ի ԿԻՐԱԿՈՒ ՕՐԵՐԷՆ

Table with 2 columns: Ա.Ռ.Ե.Ի.Տ.Ի.Ա.Կ.Ա.Ն (A.R.I.S.I.A.K.A.N) and ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ (N.E.R.K.I.N B.E.R.K). Rows list various items and their counts, such as ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 4 ՅՈՒՆՎԱՐ (Constantinople 4 June) with counts 42-43, 42-43, 35-36, etc.

Table with 2 columns: Ժամը (Date) and Թիւ Շողին (Number of votes). Rows include dates like 4, 61/2, 91/2, 10, 101/2, 11, 11, 114/2, 113/4, 101/4, 11 with corresponding vote counts and names of candidates or parties.

Եւս ուրբաթ օրերը ժամը 4 3/4 քին յատուկ շոքնաւ մը կամուրջն երևելով Իւսիլուար. Գոզի. Պէյլէրպէյի, Չէնկէլքէյի, Ս. անիքէյի, Եւսիլուար, Գանըձա, Բաշապահ, Պէյլէրպէյի, Իրիկուեր ժամը 8 3/4 քին Պէյլէրպէյի պիտի երևի, և վերջիշեալ նուազանիքները հանգիստով կամուրջ պիտի դառնայ.

ԿԻՐԱԿՈՒ ՕՐԵՐԸ ԲԱՆՆԵԼՈՒ ՇՈՒՆԱՆՆԵՐԸ

Table with 2 columns: Ժամը (Date) and Թիւ Շողին (Number of votes). Rows include dates like 31/2, 31/4, 31/4, 53/4, 51/2, 81/4, 83/4, 91/2 with corresponding vote counts and names of candidates or parties.

ԿԻՐԱԿՈՒ ՕՐԵՐԸ ԿԱՄՈՒՐՁԵՆ ԵՆՆԵԼՈՒ ՇՈՒՆԱՆՆԵՐԸ

Table with 2 columns: Ժամը (Date) and Թիւ Շողին (Number of votes). Rows include dates like 43/4, 41/2, 6, 101/2, 93/4, 103/4, 111/4 with corresponding vote counts and names of candidates or parties.

Table with 4 columns: Ա.Ռ.Ե.Ի.Տ.Ի.Ա.Կ.Ա.Ն (A.R.I.S.I.A.K.A.N), ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ (N.E.R.K.I.N B.E.R.K), ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ (A.R.T.A.K.I.N B.E.R.K), and Մասին լրագրոյ բաժանորդ պարտքի կանխեղբն են 4. Պօլիս Զինիլի խանը վեր յարկը թիւ 7 Մասիլի խանը պարտքունը իսկ զուտաց մէջ հետեւեալ հոգաբարձուայ աննախները. ԻԶՄԻՐ. Զարուխի աղա Տէմէհան. ՆԻԿՈՒՄԻՒՄ. Խոսրով աղա Թ. Էսկիձեան. ԱՏԱՐԱԶԱՐ. Մ. Յակոբ աղա Տ. Գրիգորեան. ԱՐԻՒՆՏՈՒՊՈԼԻՍ. Մ. Սուքիաս աղա Գալուստեան. ՏՐԱՊԵԶՈՒՆ. Պ. Խաչատուր Իլմաստեան. ԿԱՐԻՆ. Կարապետ պատուակի Զաքարեան. ԵՍՏ. Մ. աղա Խաչիկեան. ՀԱԵՊ. Նիկողայոս աղա Տէր Մարգարեան. ԵՐԶՆԱԿԱՅ. Ընթերցարանի թանգարան ԱՍՆ. Գրիգոր աղա Խանձանեան. Ուրիշ քաղաքներէ ստորադրուելի ուղղներն այս անգործին մէկուն հետ կրնան թղթակցիլ.